

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

การปกครอง, กรม. ประวัติมหาดไทยส่วนภูมิภาคจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย, 2526.

เจ้าท่า, กรม. ข้อมูลสำรวจผู้ประกอบการบริเวณลุ่มแม่น้ำภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงคมนาคม, 2535.

โฆชะ อารีธา. อุตสาหกรรมและการจ้างงานในต่างจังหวัด: โครงการวิจัยอุตสาหกรรมและการจ้างงานในชนบท. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2533.

ดวงกมล ชัยมงคล. "วิวัฒนาการของย่านอุตสาหกรรมพระประแดงและแนวทางพัฒนา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ดวงพร อันสุวรรณ. "การศึกษารูปแบบการกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมวิสดูก่อสร้างในจังหวัดสระบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

บุษกร สิงขรัตน์. "รูปแบบที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดเชียงใหม่." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

ศิริวรรณ ศิลาพัชรินทร์. "การศึกษาและบทวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ตั้งและสภาพแวดล้อมของย่านอุตสาหกรรมพระประแดง ในเขตอุตสาหกรรมพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

อุทุมพร จิวราษฎร์อำนวย. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพระโขนง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

อุศนา จันทร์หอม. "การศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

เอกจิตต์ วงศ์สุภชาติกุล. เศรษฐศาสตร์ภูมิภาคเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเคชั่นส์โตร์. 2526.

องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น. รายงานการศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาภาคกลางตอนบน. 2526.

ภาษาอังกฤษ

Hoover, E.W. An Introduction to Regional Economics. Alfred A. Knopf Inc., 1971.

Miller, E.W. Manufacturing : A Study of Industrial Location. Pennsylvania : Pennsylvania State University Press., 1977.

Northam, R.M. Urban Geography. Wiley Inc., 1979.

Nourse, H.O. Regional Economics. New York: Mc Groaw-Hill, 1968.

Smith, D.M. Industrial Location: An Economic Geographical Analysis. John Witey & Sons Inc., 1971.

ภาคผนวก ก.

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย

การพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นอย่างจริงจังในสมัยพญา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ โดยได้ออกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 33 ขึ้น เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2501 จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรมขึ้น และต่อมาเมื่อ ได้มีสภานิติบัญญัติแล้วจึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม พ.ศ. 2503 กฎหมายฉบับนี้ได้รวบรวมข้อความในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 33 เข้าไว้ด้วยซึ่ง ให้หลักประกันคุ้มครอง และให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศที่เกิดขึ้น ใหม่เป็นอย่างมาก ในปี พ.ศ. 2504 รัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ตามข้อเสนอแนะของคณะสำรวจเศรษฐกิจจากธนาคารโลก และรัฐบาลขณะ นั้นได้จัดตั้งสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้น ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนมาเป็น "สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ" ตั้งขึ้นเพื่อทำการจัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของชาติ และติดตามประเมินผลงาน แผนพัฒนาฯ ฉบับแรก มีการกำหนดช่วงเวลาการพัฒนา 6 ปี ฉบับต่อมากำหนดช่วงเวลาฉบับละ 5 ปี ทั้งนี้มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมบรรจุ ไว้ในแผนพัฒนาฯ ทุกฉบับอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) รัฐบาลได้ มีการลงทุนสร้างบริการพื้นฐานการคมนาคมขนส่ง การชลประทาน เพื่อการสนับสนุนให้เกิดการลงทุนด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ ให้สิทธิประโยชน์แก่นัก ลงทุนโดยการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ จำเป็นสำหรับอุตสาหกรรม เมื่อสิ้นสุดแผนนี้อุตสาหกรรมขยายตัวเพิ่มขึ้น มีอุตสาหกรรมเกิดขึ้นอีก หลายประเภท เช่น อุตสาหกรรมยางรถยนต์ กระดาษ กระจก อุปกรณ์ก่อสร้าง การถลุงแร่ดีบุก

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) รัฐบาลได้มีการเพิ่มการลงทุนในการสร้างบริการขั้นพื้นฐานประเภทต่าง ๆ มีการส่งเสริมการลงทุนของเอกชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และกำหนดมาตรการเพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้ประกอบการกิจการอุตสาหกรรมในเรื่องภาษีอากรต่าง ๆ มีการจำกัดขอบเขตรัฐวิสาหกิจมาให้แข่งขันกับเอกชนจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกขึ้น นโยบายด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศ และนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) โดยให้สิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) รัฐบาลมีนโยบายกระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค เพื่อเป็นการกระจายรายได้และแก้ปัญหาการอพยพเข้ากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งงานขนาดใหญ่ รัฐได้กำหนดประเภทอุตสาหกรรมที่เป็นตัวนำการพัฒนา (Strategic Industries) ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูง อุตสาหกรรมพื้นฐานอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรม หรือสาขาเศรษฐกิจอื่น โดยเฉพาะสาขาเกษตรกรรม ในแผนพัฒนาฉบับนี้มีการช่วยเหลือกิจการอุตสาหกรรมโดยพิจารณาลดค่าไฟฟ้า ประปา และบริการสาธารณะต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2515 และจัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยขึ้นเพื่อรับผิดชอบงานด้านนิคมอุตสาหกรรม แต่ผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจโลกทำให้อุตสาหกรรมในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 มีการขยายตัวค่อนข้างต่ำ เนื่องจากมีการขาดแคลนวัตถุดิบ มีการเพิ่มราคาสินค้าเนื่องจากภาวะเงินเฟ้อ การลงทุนในประเทศลดลง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) มีนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญเติบโตควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาด้านการเกษตร สนับสนุนให้มีการกระจายโครงสร้างการผลิต ให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมพื้นฐาน เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก ปู่ย เยื่อกระดาษ อุตสาหกรรมที่มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติขนาดใหญ่ที่เอกชนไม่สามารถดำเนินการได้ตามลำพัง อุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงหรือสนับสนุนอุตสาหกรรมอื่น เช่น อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์

น้ำมันปิโตรเลียม อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก และสนับสนุนให้มีการตั้งโรงงานเพื่อแปรรูปวัตถุดิบการเกษตรในส่วนภูมิภาค โดยให้การคุ้มครองภาษีเพื่อเร่งรัดพัฒนาการผลิตทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรม เช่น เยื่อกระดาษ อาหารกระป๋อง อาหารสัตว์ เป็นต้น นโยบายด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ การกระจายอุตสาหกรรมออกจากเขตเมืองหลวง โดยให้สิทธิประโยชน์ในส่วนภูมิภาค และไม่ให้สิทธิประโยชน์แก่โรงงานที่อยู่ในกรุงเทพฯ ให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมรอบบริเวณกรุงเทพมหานครและภาคต่าง ๆ อันویความสะดวกต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค ช่วยเหลือทางการเงินโดยขยายบริการให้กู้เงินของบริษัทเงินทุน และสำนักงานธนกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อมออกไปสู่ภูมิภาค เป็นต้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) มีนโยบายส่งเสริมและปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานสูง และอุตสาหกรรมพื้นฐาน มีการระบุเป้าหมายที่จะให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมขยายตัวในอัตราที่สูงกว่า อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และให้อุตสาหกรรมในภูมิภาคขยายตัวเร็วกว่าในกรุงเทพฯ ปริมาณ มีการกำหนดการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรมที่ใช้แก๊สธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ และเร่งรัดการกำหนดเขตอุตสาหกรรมอื่นในด้านสิทธิประโยชน์ มีนโยบายที่จะระงับการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ตั้งใหม่ในกรุงเทพมหานคร ยกเว้น อุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานสูง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) มีนโยบายกระจายผลิตภัณฑ์อย่างหลากหลายในการผลิตอุตสาหกรรมเพื่อลดการขาดดุลการค้า สนับสนุนการกระจายการผลิตหัตถอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในประเทศในสัดส่วนสูง มีนโยบายที่จะลดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสิทธิประโยชน์ให้แก่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ปรับปรุงบทบาทการจัดการของรัฐจากการมุ่งเน้นควบคุมและส่งเสริมมาเป็น การสนับสนุนและแนะนำ มีการระบุอุตสาหกรรมเป้าหมาย 3 ประเภทหลัก ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมขนาดเล็กในต่างจังหวัด และอุตสาหกรรมเครื่องกล ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวสูงมาก การลงทุนที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่ คือ การผลิตเพื่อส่งออก และการลงทุนอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าขนาดใหญ่ อุตสาหกรรมที่ขยายตัวเร็วที่สุด คือ กลุ่มยานยนต์และชิ้นส่วนเครื่องหนัง เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งทอ ตามลำดับ อุตสาหกรรมพื้นฐานใหม่ที่ดำเนินการเป็นครั้งแรก ได้แก่

อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ระยะที่ 1

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมสาขาสำคัญ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องและสนับสนุนการพัฒนาจังหวัดที่มีศักยภาพด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาผู้ประกอบการในภูมิภาค การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร การควบคุมป้องกันปัญหามลพิษ ฯลฯ มีหลัก 2 ประการ คือ ประการแรก เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันในระดับประเทศ และระหว่างประเทศ โดยเน้นการสร้างความเป็นธรรมในการประกอบธุรกิจการลงทุนและการค้า ผ่อนคลายกฎระเบียบรัฐให้เอื้อต่อการดำเนินงานภาคเอกชน อีกประการ คือ การมีส่วนร่วมของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรมและการค้า โดยยึดหลักเอกชนเป็นตัวนำ ภาครัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุนและกำกับดูแล นโยบายอุตสาหกรรมที่สำคัญ ประกอบด้วยนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมโดยทั่วไป นโยบายอุตสาหกรรมภายในสาขา นโยบายการกระจายอุตสาหกรรมไปต่างจังหวัด นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากภาคอุตสาหกรรม โดยมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาไว้ดังนี้

1. ให้ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ในอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี
2. ให้อุตสาหกรรมส่งออกมีสัดส่วนในมูลค่าส่งออกรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70 ในปี พ.ศ. 2539
3. กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมาย 6 สาขา คือ อุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมงานโลหะ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า
4. กำหนดให้มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่น้อยกว่า 2,500 เรื่อง ภายในปี พ.ศ. 2539
5. กำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละภาครวม 9 จังหวัด คือ เชียงใหม่ พิษณุโลก นครสวรรค์ ขอนแก่น นครราชสีมา สระบุรี ราชบุรี สุราษฎร์ธานี และสงขลา
6. เร่งรัดการแก้ไขและป้องกันมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมโดยเพิ่มขีดความสามารถบำบัดน้ำเสียจากร้อยละ 68 เมื่อสิ้นสุดแผน 6 เป็นร้อยละ 90 และกำจัดกากสารพิษ ให้ได้ไม่ต่ำกว่า 400,000 ตัน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้

สิ่งที่แตกต่างจากแผนพัฒนาฉบับอื่น ๆ ของแผนพัฒนาฉบับปัจจุบัน ก็คือ การระบุถึงศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมซึ่งคล้ายกับเป็นการระบุจังหวัดที่เป็นเมืองหลักอุตสาหกรรม เกิดจากการที่รัฐบาลให้ความสนใจไปยังจังหวัดที่มีศักยภาพที่จะขยายอุตสาหกรรมได้ก่อน ซึ่งจังหวัดเหล่านี้จะกระจายอุตสาหกรรมไปสู่จังหวัดรอบ ๆ และมีความเชื่อมโยงกันมากที่สุด

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคกลางตอนบน

นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคกลางตอนบนนั้นปรากฏอยู่ในนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมโดยส่วนรวม หรือแผนพัฒนาอุตสาหกรรมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 อย่างสอดคล้อง สำหรับภาคกลางตอนบนนอกจากจะมีสระบุรี เป็นจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มจังหวัดที่จะเป็นศูนย์กลางกระจายอุตสาหกรรมในภูมิภาคแล้ว ในแผนพัฒนา ฉบับที่ 7 ยังกำหนดให้มีการพัฒนาพื้นที่แหล่งอุตสาหกรรมของภาคกลางตอนบน ซึ่งจะ เชื่อมต่อระบบเศรษฐกิจของภาคมหานคราให้ เป็น **"เขตเศรษฐกิจใหม่"** โดยให้เป็นศูนย์กลางรองรับการกระจายอุตสาหกรรมออกจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมตลอดทั้ง เพื่อให้เป็นจุดเชื่อมโยงในการขนส่งผลิตภัณฑ์ การส่งออก เข้ากับท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง โดยไม่ต้องผ่านเข้ามาสร้างความแออัดในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ โดยกำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาให้ **เมืองสระบุรี** เป็นฐานเศรษฐกิจหลักของภาคกลางตอนบนด้านการค้า การคมนาคมขนส่ง และบริการสนับสนุนต่าง ๆ กำหนดให้ **แก่งคอย** เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมซีเมนต์ วัสดุก่อสร้าง และอุตสาหกรรมที่กระจายตัวออกจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล และท่าเรือ **ท่าหลวง** ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณทางเหนือของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์กลางการแปรรูปพืชผลการเกษตร เพื่อการส่งออกโดยระบุไว้ว่า การพัฒนาสระบุรีให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรม และเป็นเขตเศรษฐกิจใหม่นี้ จะทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างต่าง ๆ ซึ่งเอื้อต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมในจังหวัดใกล้เคียงในภาคกลาง เช่น ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ฯ ให้เกิดขึ้น

ในส่วนของแนวทางการพัฒนา เพื่อเป็นการจัดการให้การขยายตัวของอุตสาหกรรมในพื้นที่เป้าหมายเจริญเติบโตอย่างเป็นระบบ และมีที่แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เสื่อมโทรม ได้แก่กำหนดมาตรการจูงใจให้โรงงานอุตสาหกรรมที่จะตั้งขึ้นใหม่ เข้าไปอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางอุตสาหกรรม

สระบุรี มีการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นพลังงาน สำหรับอุตสาหกรรม โดยเชื่อมต่อก๊าซที่ส่งมาจากพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกกับท่อส่งก๊าซที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เร่งจัดบริการพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า และส่งเสริมบทบาทของส่วนท้องถิ่นในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบการของโรงงานอุตสาหกรรมมิให้เกิดผลเสียต่อสภาวะแวดล้อม

นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คณะอนุกรรมการแผนพัฒนาระดับภูมิภาคและท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2535-2539 ขึ้น ซึ่งเป็นแผนงานที่ดำเนินการต่อเนื่องจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามมติประชุม ครั้งที่ 1/2533 เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2533 ว่าจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดในลักษณะที่เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด ในภาพรวมในช่วงระยะเวลา 5 ปี โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดให้สอดคล้องกับโอกาส และศักยภาพของพื้นที่ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น

ถึงแม้ว่าแผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่ได้มีการกำหนดแผนพัฒนาอุตสาหกรรมโดยตรง แต่ในแผนงานหลักเรื่องการขยายโอกาสการผลิต การตลาด และการจ้างแรงงาน ก็ได้มีการกำหนดนโยบายปรับโครงสร้างการผลิตให้กระจายสู่กิจกรรมหลายสาขา ซึ่งรวมถึงภาคอุตสาหกรรมด้วย ในแผนนี้ได้กำหนดแนวทางพัฒนาและนโยบายที่เป็นการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดหลายประการ ได้แก่ การสนับสนุนอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร การส่งเสริมภาคเอกชนในการลงทุนด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดอุตสาหกรรม การสำรวจและศึกษาภาวะด้านการตลาดของสินค้าทางด้านอุตสาหกรรม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสินค้าท้องถิ่น การจัดงานแสดงสินค้าอุตสาหกรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน การจัดตั้งศูนย์ประสานและปฏิบัติการส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เป้าหมายของแผนพัฒนาจังหวัดในแผนงานดังกล่าวได้กำหนดให้ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 9.3 ต่อปี และรายได้เฉลี่ยประชากรเพิ่มขึ้นจากเดิม 17,967.00

แผนงานหลักที่สำคัญอีกแผนหนึ่ง คือ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดเร่งรัดพัฒนาและปรับปรุงระบบการคมนาคมที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้จังหวัดเป็นศูนย์กลางคมนาคม เชื่อมโยงการขนส่งระหว่างภาครวม ทั้งเร่งรัดพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการให้เพียงพอ

ให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำ จัดให้มีน้ำอุปโภคบริโภคที่มีคุณภาพให้แก่ประชาชน และผู้ใช้น้ำในภาคการเกษตร และภาคอุตสาหกรรมให้มีการปรับปรุงก่อสร้างเส้นทางคมนาคมให้ได้มาตรฐานครอบคลุมทั้งจังหวัด ให้มีการขยายบริการไฟฟ้าและโทรศัพท์ ให้เพียงพอกับความต้องการ รวมทั้งการขยายเขตไฟฟ้า สนับสนุนการขยายเขตนิคมอุตสาหกรรมที่ตั้งขึ้นในจังหวัด การดำเนินแนวทางพัฒนาจังหวัดในนโยบายส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ข้างต้น เป็นการจัดเตรียมให้จังหวัดมีความพร้อมที่จะรองรับการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัด และดึงดูดให้เอกชนเข้ามาลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นการเอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในจังหวัด ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ที่มีนโยบายกระจายอุตสาหกรรมไปต่างจังหวัด และมีเป้าหมายให้ภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

กฎกระทรวง

ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๒๘)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ. ๒๕๒๒

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓) และมาตรา ๘ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

"เปลี่ยนการใช้" หมายความว่า เปลี่ยนการใช้อาคารให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒

"บริเวณที่ ๑" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณรอบนอกเขตพระราชวังบางปะอิน ในระยะ ๕๐๐ เมตร

"บริเวณที่ ๒" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณเขตสุขาภิบาลบ้านเลนไว้แต่ในบริเวณที่ ๑ และพื้นที่ในบริเวณเขตสุขาภิบาลลำตาเสา

พื้นที่ในบริเวณที่อยู่ห่างจากริมฝั่งแม่น้ำน้อย ฝั่งตะวันออกในเขตอำเภอบางไทรไปทางทิศตะวันออกในระยะ ๕๐๐ เมตร และพื้นที่ในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก ในเขตอำเภอบางไทรไปทางทิศตะวันออก จนจดเขตถนนสายบางไทร-เชิงรอกน้อย ฟากตะวันตก

"บริเวณที่ ๓" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๖ (ถนนโรจนะ) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ ทั้งสองข้างในระยะข้างละ ๑,๐๐๐ เมตร

"บริเวณที่ ๔" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณแนวเขตควบคุมอาคารตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ ไว้แต่บริเวณที่ ๑ บริเวณที่ ๒ และบริเวณที่ ๓

ข้อ ๒ ให้กำหนดพื้นที่ในท้องที่ตำบลบ้านกล้วย ตำบลกระแชง ตำบลช้างน้อย ตำบลบ้านแป้ง ตำบลสนามชัย ตำบลราชคราม ตำบลช้างใหญ่ ตำบลโพแดง ตำบลเชิงรอกน้อย

อำเภอบางไทร ตำบลปากกราน ตำบลคลองตะเคียน ตำบลบ้านรุน ตำบลเกาะเรียน
อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลบางปะแดง ตำบลขนอนหลวง ตำบลบ้านกรด ตำบลคู้้งลาน
ตำบลสามเรือน ตำบลบ้านสร้าง ตำบลตลาดเกรียบ ตำบลบ้านโพ ตำบลวัดยม ตำบล
บ้านหว้า ตำบลตลิ่งชัน ตำบลบ้านแป้ง ตำบลบ้านเลน ตำบลบ้านพลับ ตำบลเกาะเกิด
ตำบลตำบลคลองจิก ตำบลบางกระสั้น ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน และตำบล
สาตาเส้า ตำบลบ่อตาโล่ ตำบลลาไทร ตำบลพะยอม ตำบลวังน้อย จังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยา ภายนอกบริเวณแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นบริเวณห้ามก่อสร้าง
ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ซึ่งอาคารชนิดและประเภทดังต่อไปนี้ รวมพื้นที่ ๒๗๕,๓๗๔ ไร่

(ก) ภายนอกบริเวณที่ ๑ ห้ามก่อสร้างตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร อันใดเว้นแต่

- (๑) อาคารที่พักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยวที่มีความสูงไม่เกิน ๘ เมตร
- (๒) หอถังน้ำที่มีความสูงไม่เกิน ๑๑ เมตร

(ข) ภายนอกบริเวณที่ ๒ ห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร ดัง
ต่อไปนี้

- (๑) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ ๕ แรงม้า หรือเทียบเท่า
ขึ้นไปหรือใช้คนงานตั้งแต่ ๓๐ คนขึ้นไป
- (๒) สถานที่บริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (๓) คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร
- (๔) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๖ เมตร
- (๕) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน ๑๙ เมตร

(ค) ภายนอกบริเวณที่ ๓ ห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร
ดังต่อไปนี้ (มีเจตีย์สูง)

- (๑) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๖ เมตร
- (๓) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน ๑๙ เมตร

(ง) ภายนอกบริเวณที่ ๔ ห้ามก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังต่อไปนี้

- (๑) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ ๕ แรงม้าหรือเทียบเท่าขึ้นไป
หรือใช้คนงานตั้งแต่สิบคนขึ้นไป
- (๒) สถานที่บริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

- (๓) สถานที่เก็บและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษา
น้ำมันเชื้อเพลิง
- (๔) สถานีบริการ สถานที่บรรจุก๊าซ และสถานที่เก็บก๊าซตามกฎหมายว่าด้วย
การบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว
- (๕) โรงมหรสพตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยอันตรายอันเกิดแต่การเล่นมหรสพ
- (๖) อาคารที่มีความสูงเกิน ๑๒ เมตร
- (๗) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน ๑๕ เมตร

การวัดความสูงที่วัดจากระดับถนนหรือขอบทาง เหนือที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร
ข้อ ๓ กฎกระทรวงนี้ไม่ใช่บังคับแต่การก่อสร้าง ดัดแปลงหรือเปลี่ยนการใช้
อาคารดังต่อไปนี้

- (๑) อาคารหรือสถานที่ของทางราชการ
- (๒) อาคารหรือสถานที่ขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย ที่ใช้ในกิจการ
ขององค์การหรือใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์
- (๓) ศาสนสถาน

(๔) อาคารของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ

(๕) เชื้อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว กำแพงหรือประตู

ข้อ ๔ อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้ตามกฎหมาย
ว่าด้วยการควบคุมอาคาร หรือได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้นก่อนวันที่
ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการ
ใช้อาคารชนิดใด หรือประเภทใดในท้องที่บางแห่งในอำเภอบางไทร อำเภอพระนครศรี
อยุธยา อำเภอบางปะอิน และอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๒๐
สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ใช้บังคับให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่ห้าม
ดัดแปลงหรือเปลี่ยนการใช้อาคารนั้นให้ขัดกับข้อ ๒

ทำไว้ ณ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘

พลเอก สิทธิ จิรโรจน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้คือ เนื่องจากได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด ในท้องที่บางแห่งในอำเภอบางไทร อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน และอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ แต่ตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ บัญญัติว่า ถ้าไม่มีการออกกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นภายในหนึ่งปี นับตั้งแต่วันที่ประกาศนั้นมีผลใช้บังคับ ให้ประกาศดังกล่าวมีอันยกเลิกและโดยที่สมควรห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิด หรือบางประเภทภายในบริเวณดังกล่าวต่อไป จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้ (คัดจากพระราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๒ ตอนที่ ๑๕๐ วันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๘)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 26 (พ.ศ. 2534)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

พ.ศ. 2522

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(3) และมาตรา 8(10) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

"บริเวณที่ 1" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณรอบนอกเขตพระราชวังบางปะอินใน ระยะ 500 เมตร

"บริเวณที่ 2" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณเขตสุขาภิบาลบ้านเลน เว้นแต่บริเวณที่ 1 พื้นที่ในเขตตำบลบ้านกลึง ตำบลกระแชง ตำบลช้างน้อย ตำบลบ้านแป้ง และตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร ซึ่งวัดจากริมฝั่งแม่น้ำน้อย ฝั่งตะวันออก ไปทางทิศตะวันออก เป็นระยะ 500 เมตร โดยด้านเหนือจดแนวเขตควบคุมอาคารด้านตะวันตก และด้านใต้จดแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งเหนือ และพื้นที่ในเขตตำบลช้างใหญ่ ตำบลโพแดง และตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางไทร ซึ่งวัดจากบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออก ไปทางทิศตะวันออกจนจดถนนบางไทร-เชียงรากน้อย ฝากตะวันตกโดยด้านเหนือจดแนวที่อยู่ห่างจากแนวเขตที่ดินด้านทิศเหนือของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร เป็นระยะ 1,000 เมตร และด้านใต้จดแนวเขตควบคุมอาคารด้านใต้

"บริเวณที่ 3" หมายความว่า พื้นที่ในบริเวณที่วัดจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 32 ออกไปทั้ง 2 ข้าง ๆ ละ 1,000 เมตร โดยด้านเหนือจดแนวเขตควบคุมอาคารด้านเหนือ และด้านใต้จดเส้นขนานระยะ 1,000 เมตร กับแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 37 และแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน)

พื้นที่นบรี เวณที่วัดจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 (ถนนโรจนะ) ออกไปทั้ง 2 ซ้าง ๆ ละ 1,000 เมตร โดยด้านเหนือจดแนวเขตควบคุมอาคารด้านเหนือ และด้านใต้จดเส้นขนานระยะ 1,000 เมตร กับแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ทั้งนี้ ยกเว้นพื้นที่นบรี เวณเขตสุขาภิบาลลำตาเสา อำเภอวังน้อย

พื้นที่นบรี เวณที่วัดจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ออกไปทั้ง 2 ซ้าง ๆ ละ 1,000 เมตร โดยด้านตะวันออกจดเขตสุขาภิบาลลำตาเสา อำเภอวังน้อย และด้านตะวันตกจดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะ 200 เมตร

พื้นที่นบรี เวณที่วัดจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นระยะ 1,000 เมตร โดยด้านเหนือจดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 ที่จุดซึ่งอยู่ห่างจากทางรถไฟสายเหนือตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 เป็นระยะ 800 เมตร และด้านใต้จดเส้นขนานระยะ 1,000 เมตร กับแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

พื้นที่นบรี เวณเขตตำบลบ้านเลน และตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน ซึ่งด้านเหนือจดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 พากตะวันตก ด้านตะวันออก และด้านใต้จดเส้นแบ่งเขตตำบลคลองจิกกับตำบลเชียงรากน้อยและเส้นแบ่งเขตตำบลคลองจิกกับตำบลบางกระสัน อำเภอบางปะอิน และด้านตะวันตกจดทางรถไฟสายเหนือพากตะวันออกเฉียงเหนือ

"บรี เวณที่ 4" หมายความว่า พื้นที่นบรี เวณแนวเขตควบคุมอาคารตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เว้นแต่บรี เวณที่ 1 บรี เวณที่ 2 บรี เวณที่ 3 และบรี เวณที่ 5

"บรี เวณที่ 5" หมายความว่า พื้นที่นบรี เวณเขตตำบลบ้านกรด ตะบลชนอนหลวง ตำบลบ้านโพ และตำบลบ้านหว้า อำเภอบางปะอินซึ่งเป็นบรี เวณที่เริ่มจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือ ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือจนจดแนวเขตบรี เวณที่ 3 ด้านทิศตะวันตก

พื้นที่นบรี เวณเขตตำบลสามเรือน และตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน านบรี เวณด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 (ถนนโรจนะ) โดยเริ่มจากแนวเขตบรี เวณที่ 3 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ จนจดแนวเขตควบคุมอาคารด้านเหนือ

พื้นที่นบรี เวณเขตสุขาภิบาลลำตาเสา อำเภอวังน้อย

พื้นที่ในเขตตำบลบ่อตารัล ตำบลลาไทร อำเภอวังน้อย และตำบลคลองจิก อำเภอ บางปะอิน ซึ่งเป็นบริเวณที่ต่อจากเส้นขนานระยะ 1,000 เมตร กับแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 (ถนนโรจนะ) ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32

พื้นที่ในเขตตำบลพยอม อำเภอวังน้อย ซึ่งเป็นบริเวณที่ต่อจากเส้นขนานระยะ 1,000 เมตร กับแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน)

พื้นที่ในเขตตำบลบ้านเลน อำเภอบางปะอิน ซึ่งด้านเหนือจดเส้นขนานระยะ 2,000 เมตร กับแนวเขตพระราชวังบางปะอินด้านใต้ ด้านตะวันออกจดทางรถไฟสายเหนือ พากตะวันตก ด้านใต้จดเส้นแบ่งเขตตำบลบ้านเลน และตำบลบางกระสั้น และด้านตะวันตกจดแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก

พื้นที่ในเขตตำบลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน ซึ่งเป็นบริเวณที่อยู่ด้านทิศตะวันออกของทางรถไฟสายเหนือ

พื้นที่ในเขตตำบลบางกระสั้น อำเภอบางปะอิน และตำบลราชคราม ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร ซึ่งเป็นบริเวณที่วัดจากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ฝั่งใต้และฝั่งตะวันออก ออกไปเป็นระยะ 1,000 เมตร โดยด้านตะวันออกจดถนนบางไทร-เชิงรำน้อย พากตะวันตก และด้านใต้จดแนวที่อยู่ห่างจากแนวเขตที่ดินด้านทิศเหนือของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทรเป็นระยะ 1,000 เมตร

พื้นที่ในเขตตำบลบางกระสั้น ตำบลเชิงรำน้อย อำเภอบางปะอิน ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร และตำบลลาไทร ตำบลพยอม อำเภอวังน้อย ซึ่งเป็นบริเวณที่วัดจากแนวศูนย์กลางทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3442 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 347 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 37 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ออกไปทั้ง 2 ข้าง ๆ ละ 1,000 เมตร โดยด้านตะวันออกจดเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ที่จุดซึ่งห่างจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) เป็นระยะ 200 เมตร และด้านใต้ และด้านตะวันตกจดเส้นแบ่งเขตอำเภอบางปะอินกับอำเภอบางไทร

ทั้งนี้ตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้

ข้อ 3 ให้กำหนดพื้นที่ในท้องที่ตำบลบ้านกึ่ง ตำบลกระแซง ตำบลช้างน้อย ตำบลบ้าน

แป็ง ตำบลสนามชัย ตำบลราชคราม ตำบลช้างใหญ่ ตำบลโพแดง ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอ บางไทร ตำบลปากกราน ตำบลคลองตะเคียน ตำบลบ้านรุน ตำบลเกาะเรียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลบางประแดง ตำบลขนอนหลวง ตำบลบ้านกรด ตำบลคู้งลาน ตำบลสามเรือน ตำบลบ้านสร้าง ตำบลตลาดเกรียบ ตำบลบ้านโพ ตำบลวัดยม ตำบลบ้านหว้า ตำบลตลิ่งชัน ตำบลบ้านแปง และตำบลบ้านเลน ตำบลบ้านพลับ ตำบลเกาะเกิด ตำบลคลองจิก ตำบลบางกระสั้น ตำบลเชียงรากน้อย อำเภอบางปะอิน และตำบลลาดาเสา ตำบลบ่อตาโล่ ตำบลลำไทร ตำบลพยอม อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวงนี้ เป็นบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงใช้ซึ่งอาคารชนิดและประเภท ดังต่อไปนี้

(ก) ภายในบริเวณที่ 1 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคารอื่นใด เว้นแต่

- (1) อาคารที่พักอาศัยประเภทบ้านเดี่ยวที่มีความสูงไม่เกิน 8 เมตร
- (2) หอถังน้ำที่มีความสูงไม่เกิน 11 เมตร

(ข) ภายในบริเวณที่ 2 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป

- (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (3) คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร
- (4) อาคารที่มีความสูงเกิน 16 เมตร
- (5) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน 19 เมตร

(ค) ภายในบริเวณที่ 3 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

- (1) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (2) อาคารที่มีความสูงเกิน 25 เมตร
- (3) หอถังน้ำที่มีความสูงเกิน 28 เมตร

(ง) ภายในบริเวณที่ 4 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป

- (2) สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (3) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) สถานที่บรรจุก๊าซ สถานที่เก็บก๊าซ และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วย

การบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว

- (5) โรงมสรทพตามกฏหมายว่าด้วยกาป้องกันกั้นตรายอันเกิดแต่การเล่นมทรสพ
 - (6) อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร
 - (7) ทอถังน้ำที่มีความสูงเกิน 15 เมตร
- (จ) ภายในบริเวณที่ 5 ห้ามมิให้บุคคลใดก่อสร้างอาคาร ดังต่อไปนี้

(1) โรงงานที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้า หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือใช้คนงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป เว้นแต่โรงงานที่ประกอบกิจการโดยไม่เป็นมลพิษต่อชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม

- (2) สถานบริการตามกฏหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (3) อาคารที่มีความสูงเกิน 25 เมตร เว้นแต่ไซโล
- (4) ทอถังน้ำที่มีความสูงเกิน 28 เมตร

การวัดความสูงให้วัดจากระดับถนนหรือขอบทางเท้าที่ใกล้ที่สุดถึงส่วนที่สูงที่สุดของอาคาร

ข้อ 4 ภายในบริเวณพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 3 ห้ามมิให้บุคคลใดตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารใด ๆ ให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะ ต้องห้ามที่กำหนดตามข้อ 3

ข้อ 5 กฎกระทรวงนี้ไม่ใช้บังคับแก่การก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังต่อไปนี้

- (1) อาคารหรือสถานที่ของทางราชการ
- (2) อาคารหรือสถานที่ขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่ใช้ในกิจการขององค์การ หรือใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์

- (3) ศาสนสถาน
- (4) อาคารของศูนย์ศิลปาชีพพิเศษ
- (5) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว กำแพง และประตู
- (6) อาคารของบริษัทโรงงานอุตสาหกรรมกระดาษบางปะอิน จำกัด

ข้อ 6 อาคารที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ที่กำหนดตามข้อ 3 ก่อนหรือในวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่ห้ามตัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารดังกล่าวให้เป็นอาคารชนิดหรือประเภทที่มีลักษณะ ต้องห้ามที่กำหนดตามข้อ 3

ข้อ 7 อาคารที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และยังก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้มาแล้วเสร็จให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ แต่จะขอเปลี่ยนแปลงการอนุญาตให้เป็นการขัดต่อกฎกระทรวงนี้ไม่ได้

พ.ร.บ. ๗ วันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2534

(พลตำรวจเอก ประมวล อติเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ร่าง ๒

มาตรการอนุรักษ์แหล่งน้ำเพื่อการประปานครหลวง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันน้ำเสีย และสารเป็นพิษจากการอุตสาหกรรม

บทนำ

การประปานครหลวงผลิตน้ำประปาเพื่ออุปโภค บริโภค สำหรับประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และ เพื่อกิจการอุตสาหกรรมปริมาณการใช้น้ำประปามีแนวโน้มสูงขึ้น การจัดหาน้ำดิบ เพื่อการประปาได้รับการวางแผนให้สอดคล้องกับปริมาณที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตตั้งจะ เห็นได้จากปริมาณน้ำดิบที่การประปาสูบจากแม่น้ำเจ้าพระยา ในปีพ.ศ. ๒๕๒๑ ปริมาณ ๑๑ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ในปีพ.ศ. ๒๕๒๕ การประปาวางแผนการใช้น้ำไว้ถึง ๒๖ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ในปีพ.ศ. ๒๕๒๘ ปริมาณ ๔๒ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และในปี ๒๕๓๓ ปริมาณ ๕๔ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และในปี ๒๕๓๘ ปริมาณที่ต้องการสูงถึง ๗๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ปัญหาใหญ่ของการประปานครหลวงในปัจจุบัน ได้แก่คุณภาพน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปา แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวงที่ใช้อยู่มีสองแหล่งด้วยกันคือ น้ำบาดาลและน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา น้ำบาดาลที่ใช้เป็นน้ำดิบเพื่อการผลิตน้ำประปามีปัญหาด้านคุณภาพน้อยกว่าน้ำดิบที่ได้จากแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากความเสื่อมโทรมของคุณภาพของน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มขึ้นตามจำนวนการเพิ่มขึ้นของประชากร การใช้เทคโนโลยีในกิจการอุตสาหกรรม และการเกษตรโดยมิให้คำนึงถึงการสงวน และรักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

หลักการและ เหตุผล

น้ำดิบในแม่น้ำเจ้าพระยาในการผลิตน้ำประปานั้น การประปานครหลวงได้รับจากแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณสาแล อาเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แม่น้ำเจ้าพระยาในช่วงก่อนถึงตำบลสาแลได้ผ่านท้องที่หลายจังหวัด ทั้งที่มีการเกษตรกรรม แหล่งชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งส่วนใหญ่แล้ว น้ำทิ้งจากกิจการต่างๆ จะไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา

จากการศึกษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา พบว่าคุณภาพน้ำมีแนวโน้มต่ำลงทุกปี หากปล่อยให้อยู่ในสภาพนี้ต่อไป จะก่อให้เกิดปัญหาในการผลิตน้ำประปา คือ

๑. ค่าใช้จ่ายในการผลิตน้ำประปาจะสูงขึ้นตามสัดส่วนของความสกปรกของน้ำ

ปัจจุบัน การประปานครหลวงต้องเพิ่มสารเคมีที่ใช้ในการผลิตน้ำ และเพิ่มกระบวนการเติมคลอรีนในน้ำดิบ (Prochlorination) ขึ้นในระบบการผลิตน้ำประปา

๒. ความสามารถของโรงกรองน้ำมีขอบเขตจำกัด หากน้ำสกปรกจนเกินขีดจำกัดนั้นแล้ว จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนก่อสร้างปรับปรุงโรงกรองน้ำใหม่ หรือหาแหล่งน้ำใหม่มาทดแทน ซึ่งคิดเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท

สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพน้ำดิบ คือ

๑. น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Waste)

โรงงานอุตสาหกรรมที่มีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาโดยอาศัยแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นที่ระบายน้ำเสียจากโรงงาน ยังผลให้คุณภาพน้ำดิบเลวลงอย่างเห็นได้ชัด จากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดปทุมธานี ที่ปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำมีจำนวนสูงถึง ๑๔๔ โรงงาน

ผลเสียจากการปล่อยน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมในแม่น้ำเจ้าพระยาก่อให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพน้ำดิบที่การประปานครหลวงจะนำมาใช้ คือ :-

ก. ปัญหาคุณภาพน้ำดิบทางชีวเคมี ค่าที่วัดได้แก่ ค่า BOD

น้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมจะมีค่า BOD สูง เมื่อถูกปล่อยลงแม่น้ำเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ธรรมชาติของน้ำซึ่งเดิมสามารถพอกและฟื้นตัวให้กลับสะอาดขึ้นใหม่ได้นั้น ไม่สามารถชกพอกตัวเองให้กลับสะอาดได้ตั้งแต่เดิม แนวโน้มของค่า BOD ในแม่น้ำเจ้าพระยาจึงมีแนวโน้มที่สูงขึ้นไปทุกๆ ปี

ข. ปัญหาคุณภาพน้ำดิบทางเคมี ได้แก่สารประกอบทางเคมี หรือโลหะหนัก ซึ่งเป็นพิษอย่างร้ายแรงต่อการนำมาใช้ประโยชน์สารเคมีและโลหะหนักที่เป็นพิษ ไม่สามารถกำจัดให้หมดไปได้ด้วยกรรมวิธีการผลิตน้ำประปาแบบธรรมดา การประปานครหลวงจึงมีความห่วงใยและพยายามหาทางยับยั้งป้องกัน และควบคุมมิให้สารเหล่านี้เพิ่มสูงขึ้นไปกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๒. น้ำเสียจากบ้านเรือนและชุมชน (Domestic Waste)

ประชาชนและชุมชนใหญ่ ๆ ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำ อาศัยน้ำในแม่น้ำ

เจ้าพระยาในการอุปโภคและบริโภค เมื่อใช้แล้วก็ปล่อยน้ำเสียหรือน้ำโสโครกกลับลงบ้าน แม่น้ำโดยไม่มีการควบคุมและกำหนดวิธีการกำจัดน้ำเสียของบ้านเรือนและชุมชนให้ถูกต้อง

น้ำโสโครกอาจจะไม่มีผลทำให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพน้ำดิบทางเคมี เพราะไม่มีสารที่เป็นพิษเจือปน แต่ในทางตรงกันข้ามน้ำเสียและน้ำโสโครกที่มีผลทำให้เกิดปัญหาต่อคุณภาพน้ำทางชีววิทยาอย่างมาก อันจะสังเกตได้จากปริมาณ Total Plate Count ของแบคทีเรีย ปริมาณ Coliform Bacteria และปริมาณ Fecal Coliform ที่พบในน้ำดิบตั้งแต่อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงมาถึงน้ำดิบในคลองประปาหน้าโรงกรองน้ำสามเสน มีค่าสูงเกินมาตรฐานน้ำดิบของน้ำที่ WHO และ AWWA (American Water Work Association) ได้กำหนดไว้

เชื้อโรคและแบคทีเรียต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในน้ำดิบ หากไม่มีขบวนการกำจัดที่การประปานครหลวงฯ ชื่อยุ่ปัจจุบันแล้ว จะก่อให้เกิดโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหารและโรคผิวหนังต่อประชาชนผู้ใช้น้ำ ปัจจุบันการประปานครหลวงต้องใช้คลอรีนไม่ต่ำกว่าเดือนละ ๓๐,๐๐๐ กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าหลายล้านบาท (ข้อมูลได้จากกองควบคุมคุณภาพน้ำ การประปานครหลวงของปีงบประมาณ ๒๕๒๑) เพื่อใช้ในการฆ่าเชื้อโรคในน้ำประปา เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้น้ำได้ใช้น้ำที่สะอาดและถูกสุขลักษณะ

๓. น้ำเสียจากการเกษตร (Agricultural Waste)

เกษตรกรจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมีในการเร่งผลผลิตทางการเกษตรปริมาณสารประกอบไนโตรเจน(N) ฟอสฟอรัส(P) และโพแทสเซียม(K) จากปุ๋ยที่พืชใช้ไม่หมดจะตกค้างอยู่ในดิน นอกจากนี้วัตถุมีพิษที่ใช้ในการเกษตรเพื่อกำจัดศัตรูพืช จะตกค้างอยู่ในแหล่งดินเช่นเดียวกัน ปริมาณการใช้วัตถุมีพิษในการเกษตร มีแนวโน้มสูงขึ้น ได้แก่ Dieldrin Haptachlor และ DDE ซึ่งตรวจพบในแม่น้ำเจ้าพระยาตอนต้น สำหรับน้ำดิบในคลองประปาหน้าโรงกรองน้ำสามเสน ผลวิเคราะห์ครั้งล่าสุดยังไม่พบวัตถุมีพิษที่ใช้ในการเกษตร

สารเคมีจากปุ๋ยเคมีและจากวัตถุมีพิษที่ใช้ในการเกษตร ซึ่งตกค้างและสะสมตัวอยู่ตามผิวดิน จะถูกชะล้างและไหลลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาในที่สุด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การประปานครหลวงมีความประสงค์ที่จะให้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันและรักษาคุณภาพน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณสามเสนให้คุณภาพเสื่อมทรามลงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และวางแผนให้มีการปรับปรุงคุณภาพน้ำที่ดีขึ้นภายหลัง

การดำเนินงานของสำนักงานฯ

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เรื่องน้ำ ให้หาหน้าที่เป็นผู้ประสานงานให้คณะกรรมการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

สำนักงานฯ ได้จัดประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การประปาฯ นครหลวง กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมอนามัย สำนักผังเมือง และสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยร่วมกันพิจารณา ร่างมาตรฐานการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาฯ นครหลวง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันน้ำเสียและสารเป็นพิษ จากการผลิตอุตสาหกรรม โดยมีมาตรการในการควบคุมการตั้ง หรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีสารเป็นพิษอันก่อให้เกิดผลเสียต่อแหล่งน้ำในเขตที่กำหนด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีน้ำทิ้งประกอบด้วยสารเป็นพิษประเภทโลหะหนัก ได้แก่ สังกะสี (Zn), โครเมียม (Cr), ทองแดง (Cu), ปรอท (Hg), แมงกานีส (Mn), แคดเมียม (Cd), ตะกั่ว (Pb), ซีลีเนียม (Se), นิกเกิล (Ni) แบเรียม (Ba), และ เงิน (Ag) วัตถุพิษที่ใช้ในการเกษตรและสารเคมีอื่น ๆ ที่เป็นพิษ เช่น พีซีบี (Poly chlorinated biphenyl) ไซยานายด์ (Cn), สารหนู (As), ฟีนอล (Phenol) เป็นต้น

๒. ไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งปริมาณเกินกว่าวันละ ๕๐ ลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ไม่รวมน้ำหล่อเย็น

๓. สำหรับอุตสาหกรรมที่มีปริมาณน้ำทิ้งอย่างน้อยวันละ ๕๐ ลูกบาศก์เมตร ให้อยู่ในดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่

เขตกำหนดในการควบคุม ได้แก่

พื้นที่ในเขตอำเภอบางไทร จังหวัดอยุธยา ดังต่อไปนี้

ตำบลบางไทร, ตำบลไม้ตรา, ตำบลบ้านม้า, ตำบลโคกช้าง, ตำบลราชคราม, ตำบลช้างใหญ่, ตำบลโพแดง, ตำบลเชียงรากน้อย

พื้นที่ในเขตอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

ตำบลห้วยเกาะ, ตำบลบางกระบือ, ตำบลคลองควาย, ตำบลบางเตย, ตำบลสาม

โคก, ตำบลบางโพธิ์เหนือ, ตำบลกระแซง, ตำบลเชียงรากน้อย, ตำบลบ้านจิว, ตำบลบ้านปทุม, ตำบลเชียงรากใหญ่.

พื้นที่ตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ดังต่อไปนี้

ตำบลบ้านกลาง, ตำบลบางพูด, ตำบลสวนพริกไทย, ตำบลบ้านกลาง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสำนักงานฯ

เพื่อเป็นการป้องกันมิให้คุณภาพน้ำดิบ ที่จะใช้ในการผลิตน้ำประปาของการประปา
ปทุมธานี มีคุณภาพเสื่อมลงกว่าที่เป็นอยู่ สำนักงานฯ มีความเห็นว่า ควรประกาศ
ห้ามการตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรม ที่มีสารพิษในน้ำทิ้ง ตามเงื่อนไขที่กล่าวมาแล้ว
ข้างต้นก่อน เพื่อเป็นการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนเนื่องจากการขยายอุตสาหกรรมต่างๆ ขณะนี้
มีแนวโน้มกระจายตัวอยู่บริเวณตอนเหนือของกรุงเทพมหานครได้แก่ ตำบลรังสิตขึ้นไป ซึ่ง
บริเวณดังกล่าวอยู่ใกล้แหล่งน้ำดิบที่สำรองไว้ เพื่อใช้ในกิจการประปาของกรุงเทพมหานคร

สำหรับปัญหาน้ำเสียจากแหล่งชุมชนและเกษตรกรรม ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำ
ดิบเพื่อการประปานั้น สำนักงานฯ จะได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทามาตราการแก้ไขต่อไป
ประเด็นที่เสนอให้พิจารณา

พิจารณาเห็นชอบด้วยกับมาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปาปทุมธานี
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันน้ำเสีย และสารเป็นพิษจากการอุตสาหกรรมตามเอกสารข้อ
เสนอแนะดังกล่าว ทั้งนี้จะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

บทสรุป

มติคณะรัฐมนตรี (12 มกราคม 2531)

เรื่อง มาตรการการอนุรักษ์แหล่งน้ำดิบเพื่อการประปานครหลวง

จากการตรวจสอบคุณภาพน้ำดิบจากแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งจะนำมาใช้ผลิตน้ำประปาให้ชาวกรุงเทพมหานครใช้บริโภค-อุปโภค ณ จุดสูบน้ำตําบลสำแล อ.สามโคก จ.ปทุมธานี ปรากฏว่าขณะนี้ในบริเวณดังกล่าวเสื่อมคุณภาพลงอย่างหน้าวิตก จากการตรวจสอบสาเหตุพบว่าเป็นผลมาจากกิจการอุตสาหกรรมบนพื้นที่ 2 ฝากฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามาตั้งแต่ปี 2528 - 2530 การผลิตน้ำประปาของการประปาฯ นครหลวงต้องใช้วิธีใส่สารเคมีลงไป เพื่อกำจัดความสกปรกในขบวนการผลิตเพิ่มมากขึ้นทุกปี ประกอบกับมีน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณรังสิตด้านตะวันออกของทางรถไฟสายเหนือช่วงชานกับคลองเปรมประชากรโดยน้ำทิ้งจากโรงงานต่าง ๆ ได้ไหลลงสู่คลองที่เชื่อมต่อกับคลองที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นมติรัฐมนตรีเมื่อ พ.ศ. 2522 จึงทำให้มีผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำเจ้าพระยา

นอกจากนี้เสียจากโรงงานต่าง ๆ แล้วยังมีน้ำที่ไหลมาจากชุมชนและหมู่บ้านจัดสรรที่ตั้งอยู่ใกล้คลอง รวมไปถึงการทิ้งขยะและสิ่งปฏิกูลลงไปในคลองของบรรดาบ้านเรือนที่ปลูกบ้านรุกล้ำคูคลองต่าง ๆ ทำให้เกิดการตื่นเขินของลำคลองการไหลเวียนของน้ำไม่สะดวกเกิดการหมักหมมของเสียในคูคลอง เป็นเหตุให้น้ำดิบที่จะใช้ผลิตน้ำประปามีคุณภาพต่ำจนน่าเป็นห่วง

สำหรับแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในการประชุมคณะรัฐมนตรีที่ผ่านมาเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2531 สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำดิบสำหรับการผลิตน้ำประปา ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบการดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาว (ตามตารางที่ 1) นอกจากนี้ยังได้ขอให้ขยายพื้นที่เขตอนุรักษ์ออกไปจากเดิม 200 ตร.กม. เพิ่มอีก 150 ตร.กม. โดยในเขตอนุรักษ์นี้จะไม่อนุญาตให้ตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งซึ่งมีสารพิษเจือปน และเสนอเป็นหลักการที่ไม่ให้มีการตั้งหรือขยายโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอีก ยกเว้นเฉพาะที่มีข้อผูกพันตามกฎหมายหรือตามมติ

คณะรัฐมนตรี กับโรงงานอุตสาหกรรมที่มีน้ำทิ้งซึ่งมีปริมาณความสกปรกในรูป บีโอดี ไม่เกินวันละ 1 กิโลกรัม สำหรับพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตอนุรักษ์แหล่งน้ำมี 2 จังหวัด คือ บุกมธานี บริเวณตำบลคลองหนึ่ง และตำบลคลองสอง ในเขตอำเภอคลองหลวง ยกเว้นพื้นที่ในเขตอุตสาหกรรมนวนคร โครงการที่ 1 และ 2 อีกจังหวัด คือ พระนครศรีอยุธยา บริเวณตำบล สนามชัย อ.บางไทร และตำบลเกาะเกิด ตำบลบางกะสี ตำบลเชียงรากน้อย อ.บางปะอิน ยกเว้นพื้นที่ของ 3 ตำบลข้างต้น ที่อยู่ห่างจากแนวศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ทั้งสองข้าง ๆ ละ 1,000 เมตร และยกเว้นพื้นที่ของโรงงานกระดาษบางปะอิน

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยสั่งการให้หน่วยงานต่อไปนี้เป็นรับผิดชอบร่วมกันแก้ไข คือ การปราบปรามมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมชลประทาน กรมเจ้าท่า กรมการปกครอง สำนักผังเมือง กรมโยธาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จังหวัดบุกมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงงาน ปีพ.ศ. ที่ตั้งโรงงาน.....
2. โรงงานของท่านตั้งอยู่ในเขตสุขภาพหรือเทศบาล 1() 2() 3() (ระบุชื่อเทศบาลหรือสุขาภิบาล).....
 โรงงานของท่านได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI.หรือไม่ 1() 2() 3()
3. ลักษณะโรงงานของท่านเป็นประเภท 1() 2() 3() (ระบุประเภท) 4() 5() (ระบุประเภท) เครื่องจักรดำเนินการผลิตเป็นส่วนใหญ่
4. เหตุที่ท่านจึงเลือกตั้งโรงงานที่นี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 () การคมนาคมสะดวก () ใกล้ตลาดการค้า () ใกล้แหล่งน้ำ
 () แหล่งวัตถุดิบหาง่าย () ที่ดินราคาถูก
 () แรงงานหาง่าย () แรงงานราคาถูก () มีบริการขนส่งไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์
 () มีบริการด้านแหล่งเงินทุน () เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ () มีบริการระบบบำบัดน้ำเสียรวม
 () ใกล้โรงงานที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน
 () เป็นพื้นที่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมซึ่งทำให้อำนาจได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ
 () เป็นพื้นที่ใน "เขตที่อุตสาหกรรม" ซึ่งทำให้อำนาจได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ
 () อื่นๆ (ระบุ).....
5. วัตถุดิบที่โรงงานท่านใช้ในการผลิตมาจาก 1() ในประเทศ 2() ต่างประเทศ (ระบุ).....
 สินค้าวัตถุดิบและการขนส่ง

ลำดับ	สินค้าที่โรงงานผลิต	ประเภทวัตถุดิบที่สำคัญ	แหล่งที่มาของวัตถุดิบ		วิธีการขนส่งวัตถุดิบ(เลือกได้มากกว่า 1 วิธี)			
			จังหวัด	อำเภอ	เครื่องบิน	รถยนต์	รถไฟ	เรือ
1	1	()	()	()	()
		2	()	()	()	()
		3	()	()	()	()
2	1	()	()	()	()
		2	()	()	()	()
		3	()	()	()	()
3	1	()	()	()	()
		2	()	()	()	()
		3	()	()	()	()

6. ผลผลิตและการขนส่ง

ลำดับ	สินค้าที่โรงงานผลิต	ตลาดจำหน่ายผลผลิต	วิธีการขนส่งผลผลิต (เลือกได้มากกว่า 1 วิธี)			
			เครื่องบิน	รถยนต์	รถไฟ	เรือ
1	ตลาดภายในจังหวัด	()	()	()	()
		ตลาดต่างจังหวัด (ระบุ).....	()	()	()	()
		ต่างประเทศ (ระบุ).....	()	()	()	()
2	ตลาดภายในจังหวัด	()	()	()	()
		ตลาดต่างจังหวัด (ระบุ).....	()	()	()	()
		ตลาดต่างประเทศ (ระบุ).....	()	()	()	()
3	ตลาดภายในจังหวัด	()	()	()	()
		ตลาดต่างจังหวัด (ระบุ).....	()	()	()	()
		ตลาดต่างประเทศ (ระบุ).....	()	()	()	()

7. พลังงานที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมคือ 1 () น้ำมัน 2 () ไฟฟ้า 3 () อื่นๆ (ระบุ).....
8. น้ำที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมของท่านมาจาก 1 () น้ำบาดาล 2 () น้ำจากแม่น้ำลำคลอง
3 () น้ำประปาของ 3.1 () เทศบาลหรือสุขาภิบาล 3.2 () การประปาส่วนภูมิภาค
3.3 () อื่นๆ.....
9. เงินทุนที่ใช้ตั้งโรงงานมาจาก (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() เงินทุนของผู้ถือหุ้นโรงงานเท่านั้น () จากธนาคารในกรุงเทพมหานคร
() จากธนาคารในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา () จากบริษัทเงินทุน () อื่นๆ (ระบุ).....
10. การถือหุ้นโรงงาน (ถ้ามี) เป็นหุ้นของชาวไทย.....% ชาวต่างชาติ.....% เจ้าของโรงงานหรือผู้ถือหุ้นเป็นคนตั้งค่า (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1 () คนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอ..... 2 () คนจังหวัดอื่น จังหวัด..... 3 () ต่างชาติ ประเทศ.....
11. ที่ดินที่ตั้งโรงงานและบริเวณโรงงานของท่านรวมไร่.....ตารางวา มูลค่าปัจจุบันประมาณไร่ละ.....
ที่ดินที่ตั้งดังกล่าวนี้ 1 () เจ้าของโรงงานเป็นเจ้าของเอง 2 () เข้าจากผู้อื่นคือ.....โดยเสียค่าเช่าในอัตรา.....
3 () อื่น ๆ (ระบุ).....
เดิมก่อนที่ท่านจะมาตั้งโรงงาน ที่ดินดังกล่าวเป็น 1 () ที่นา 2 () ที่สวน 3 () อื่นๆ (ระบุ).....
ปัจจุบันนี้ภายในที่ดินที่ตั้งโรงงานของท่านมีดังกล่าวนี้ประกอบด้วย (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
1 () ตั้งอาคารโรงงาน 2 () ลานจอดเฮลิคอปเตอร์ 3 () ลานจอดรถ
4 () บ้านพักคนงาน 5 () ท่าเทียบเรือ 6 () ที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสีย
7 () ที่ตั้งเตาเผาขยะ 8 () บ่อบาดาลจำนวน.....บ่อ 9 () ที่เก็บสินค้าหรือวัตถุดิบ
10 () พื้นที่สำรองสำหรับการขยายการผลิตในอนาคต 11 () อื่นๆ.....

12. ในปัจจุบันลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินรอบๆ โรงงานท่านมีลักษณะ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ด้านหน้าโรงงาน	ด้านหลังโรงงาน	ด้านขวาของโรงงาน	ด้านซ้ายของโรงงาน
1 ชุมชนร้านค้า	()	()	()	()
2 สถานที่ราชการ	()	()	()	()
3 โรงงานอุตสาหกรรม	()	()	()	()
4 วัด	()	()	()	()
5 ที่นา	()	()	()	()
6 สถานที่ท่องเที่ยว	()	()	()	()
7 เหมน้ำ	()	()	()	()
8 ทางรถไฟ	()	()	()	()
9 ที่ว่าง	()	()	()	()
10 อื่นๆ (ระบุ).....	()	()	()	()
.....	()	()	()	()
.....	()	()	()	()

13 โรงงานของท่านมีสาขาโรงงานหรือ สำนักงานตั้งอยู่ที่อื่นอีกหรือไม่ 1() ไม่มี 2() มี...แห่ง ตั้งอยู่ที่จังหวัด.....
ประเทศ.....

14 แรงงานในโรงงานมีจำนวน.....คน เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงาน.....คน เป็นคนงาน.....คน
คนงานในโรงงานเป็นแรงงานฝีมือ.....% แรงงานทั่วไป.....%
ส่วนใหญ่แรงงานฝีมือของโรงงานท่านจะมาจาก จังหวัด (ระบุ).....
ส่วนใหญ่แรงงานทั่วไปของโรงงานท่านจะมาจาก จังหวัด (ระบุ).....

15 สวัสดิการสำหรับคนงาน 1() ไม่มี
2() มี ได้แก่ 2.1 () อาหาร 2.2 () ค่ารักษาพยาบาล 2.3 () ให้อำนาจค่าไฟ
2.4 () ค่าที่พัก 2.5 () อื่นๆ (ระบุ).....

16 โรงงานของท่านมีการจัดหาบ้านพักให้คนงานด้วยหรือไม่
1() ไม่มี 2() มี บ้านพักตั้งอยู่ที่ 2.1() ในบริเวณโรงงาน.....หลัง
2.2() นอกบริเวณโรงงาน.....หลังโดยตั้งอยู่ที่
ตำบล.....อำเภอ.....
ตำบล.....อำเภอ.....
ตำบล.....อำเภอ.....

17. โรงงานของท่านมีบริการรถรับส่งคนงานด้วยหรือไม่

1 () ไม่มี 2 () มี โดยรถบริการมีขนาด.....ที่นั่ง วิ่งจำนวน.....เที่ยว/วัน

โดยจะจอดรับส่งในจุดในรูป ดังนี้

จุดที่	ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ในจังหวัดอื่น (ระบุบริเวณและจังหวัด)	กรุงเทพมหานคร (ระบุบริเวณ)
1	บริเวณ.....
2
3
4
5
อื่นๆ

18. โรงงานของท่านทำงานวันละ.....ชั่วโมง มีจำนวน.....กะ

19. ปัญหาแรงงานในโรงงานของท่านคือ 1 () ไม่มีปัญหา 2 () ขาดแคลนแรงงานประเภท 2.1 () แรงงานทั่วไปในเด็ก.....
2.2 () แรงงานที่มีฝีมือในช่วง.....

3 () อื่นๆ (ระบุ).....

20. สาเหตุที่ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจาก

1 () คนงานย้ายทำงาน 2 () คนงานย้ายภูมิลำเนา 3 () ค่าจ้าง 4 () อื่นๆ (ระบุ).....

21. ปัญหาการผลิต โรงงานท่านมีการผลิตที่เกิดของเสียหรือกากวัสดุบ้างหรือไม่ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 () ไม่มี 2 () มี ได้แก่ 2.1 () เมฆาค่า 2.2 () เสียงดัง 2.3 () ฝุ่นละออง 2.4 () กากวัสดุ คือ.....

2.5 () น้ำเสีย 2.6 () อากาศเสีย 2.7 () อื่นๆ (ระบุ).....

22. โรงงานของท่านจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นข้างต้นนั้นอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 () โรงงานดำเนินการเองโดยมีอุปกรณ์ในการกำจัด คือ 1.1 () เครื่องกำจัดเมฆาค่า 1.2 () เครื่องบำบัดน้ำเสีย

1.3 () เครื่องมือหรืออุปกรณ์อื่น (ระบุ).....

2 () โรงงานใช้บริการของศูนย์บริการ กำจัดกากอุตสาหกรรมแล้ว

3 () อื่นๆ (ระบุ).....

23. ระยะเวลาของโรงงานท่านถูกกำจัดโดยวิธีใด (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 () ทางโรงงานกำจัดเอง โดยวิธี 1.1 () ฝัง 1.2 () เผา 1.3 () อื่นๆ.....

2 () มีหน่วยบริการคือ.....มาเก็บไป เดือนละ.....ครั้ง โดยเสียค่าบริการ.....บาทต่อเดือน

24. ท่านมีโครงการจะขยายโรงงาน หรือย้ายโรงงาน หรือตั้งโรงงานใหม่หรือไม่ 1 () ไม่มี 2 () มี

"แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เพื่อทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นความลับทั้งสิ้น และไม่มีมีการนำไปใช้เพื่อการอื่น โปรดกรอกแบบสอบถามและส่งคืนตามที่อยู่ที่เหมาะสมนี้ ขอขอบพระคุณล่วงหน้าทั้งนี้
ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ "

นางสาวสิริกุล เลียงอนันต์

นิสิตปริญญาโท ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสิริกมล เลี้ยงอนันต์ เกิดเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2509 สำเร็จการ
ศึกษาปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา เมื่อปี พ.ศ. 2531 และ
เข้าศึกษาต่อที่ ภาควิชาการวางแผนภาค และเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีเดียวกัน

